



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 112/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť prof. RNDr. P. G., DrSc., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na odmenu za vykonanú prácu a na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania podľa čl. 36 písm. a) a b) Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005, a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť prof. RNDr. P. G., DrSc., o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. septembra 2005 doručená sťažnosť prof. RNDr. P. G., DrSc., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na odmenu za vykonanú prácu a na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania podľa čl. 36 písm. a) a b) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský

súd“) sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005.

V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že žalobou z 9. júla 2001 podanou Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sa domáhal voči E. v K. (ďalej len „žalovaný“) určenia, že jeho pracovný pomer trvá na neurčitý čas a tiež sa domáhal zodpovedajúcich mzdových nárokov.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 796/01 z 9. júla 2001 vyhovel návrhu sťažovateľa a určil, že jeho pracovný pomer u žalovaného uzavretý pracovnou zmluvou z 22. júna 2000 sa zmenil na pracovný pomer uzavretý na neurčitý čas. Sťažovateľom uplatňovaný mzdový nárok vylúčil na samostatné konanie.

Po tom, ako zamietavý rozsudok odvolacieho krajského súdu sp. zn. 13 Co 159/02 z 26. septembra 2002 (na základe odvolania podaného žalovaným mimo vylúčenia mzdových nárokov na samostatné konanie) bol dovolacím najvyšším súdom zrušený a vrátený na ďalšie konanie (rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 76/03 z 30. júna 2004), krajský súd pri rešpektovaní právneho názoru najvyššieho súdu žalobu sťažovateľa opäť zamietol rozsudkom sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004. Podané dovolanie zo strany sťažovateľa voči predmetnému rozhodnutiu posúdil najvyšší súd ako nedôvodné vo svojom rozsudku sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005.

Sťažnosť sťažovateľa smeruje tak proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004, ako aj proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa proti predmetnému rozsudku odvolacieho krajského súdu zamietnuté. Podľa sťažovateľa krajský súd aj najvyšší súd vychádzali z nepravdivého predpokladu, že akademický senát fakulty ani dekan fakulty nesúhlasili s predĺžením jeho pracovného pomeru po 31. máji 2001. Argumentoval tým, že akademický senát fakulty jeho žiadosť o predĺženie pracovného pomeru vôbec neprejednával, ani dekan sa k jeho žiadosti nevyjadril. Sťažovateľ pridelovanie prác zo strany žalovaného naďalej viac ako jeden mesiac po 31. máji 2001

považoval za súhlas fakulty s predĺžením pracovného pomeru. Podľa sťažovateľa, ak by ho fakulta nechcela ďalej zamestnávať, bolo jej povinnosťou oznámiť mu to a uzavrieť s ním ďalšiu pracovnú zmluvu, resp. inú zmluvu, ktorá by riešila právny vzťah po 31. máji 2001. Sťažovateľ poukázal na to, že fakulta napriek tomu, že tak nepostupovala, poverovala ho aj naďalej vykonávaním prác (sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že v tomto období vyskúšal 609 študentov), čím naplnila podľa neho predpoklady pre použitie ustanovenia § 56 ods. 2 Zákonníka práce, a teda, že jeho pracovný pomer pôvodne uzavretý na dobu určitú do 31. mája 2001 sa zmenil na pracovný pomer uzavretý na neurčitý čas.

Okrem iného sťažovateľ uviedol, že vo svojej veci sa 2. augusta 2005 obrátil aj na generálneho prokurátora s podnetom na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku najvyššieho súdu. Ten mu však písomným podaním z 12. augusta 2005 oznámil, že v danej veci nie je podanie mimoriadneho dovolania prípustné.

Podľa sťažovateľa krajský súd rozhodnutím v odvolacom konaní a v nadväznosti na to najvyšší súd rozhodnutím o dovolaní porušili jeho základné právo na odmenu za vykonanú prácu podľa čl. 36 písm. a) ústavy a základné právo na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania podľa čl. 36 písm. b) ústavy. V súvislosti s tým sťažovateľ vytýka súdom, že sa vôbec nevysporiadali vo svojich rozhodnutiach s tým, akým spôsobom sa jeho pracovný pomer so žalovaným skončil, taktiež namietal, že krajský súd náležitým spôsobom nevyhodnotil skutkový stav a následne vec právne zle posúdil, ako aj to, že najvyšší súd na jeho podrobnú argumentáciu v podanom dovolaní neprihliadol.

Sťažovateľ na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd deklaroval, že krajský súd rozhodnutím sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004 a najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005 porušili jeho označené základné práva.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností (z rozsudkov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho súdu) ústavný súd zistil nasledovné relevantné skutočnosti:

Sťažovateľ pôsobil u žalovaného ako vysokoškolský učiteľ – profesor na základe pracovnej zmluvy z 22. júna 2000. Pracovný pomer mal uzavretý na dobu určitú do 31. mája 2001. Sťažovateľ napriek uplynutiu tejto lehoty pokračoval vo vykonávaní prác i v mesiaci jún 2001, skúšal študentov 1. ročníka denného štúdia, a preto podľa jeho názoru sa jeho pracovný pomer zmenil na dobu neurčitú, lebo ak by zamestnávateľ nemal záujem ďalej ho zamestnávať, mal ho včas upozorniť na ukončenie prác v súlade s pracovnou zmluvou. V týchto intenciách sa s nárokom na deklarovanie tejto pracovnoprávnej skutočnosti a tomu zodpovedajúcimi mzdovými nárokmi obrátil na príslušný súd.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 796/01 z 11. januára 2002 vo veci návrhu sťažovateľa určil, že jeho pracovný pomer u žalovaného uzavretý pracovnou zmluvou

z 22. júna 2000 sa zmenil na pracovný pomer uzavretý na neurčitý čas. Súčasne vo výroku vylúčil nárok sťažovateľa na zaplataenia mesačnej mzdy po 13 940 Sk za mesiace júl 2001 až december 2001 na samostatné konanie.

Krajský súd na základe odvolania žalovaného rozsudkom sp. zn. 11 Co 472/02 z 18. marca 2003 zmenil prvostupňový rozsudok v napadnutej časti, t. j. vo výroku, ktorým bolo žalobe sťažovateľa vyhovené, a žalobu zamietol.

Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa o aplikovateľnosti ustanovení Zákonníka práce na pracovnoprávne vzťahy učiteľov vysokých škôl. Vo svojom rozhodnutí argumentoval iba subsidiárnou pôsobnosťou Zákonníka práce, pretože zákon č. 172/1990 Zb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“) odchylné upravuje nielen skončenie pracovného pomeru pri dovŕšení 65. roku veku, ale aj predĺženie pracovného pomeru najviac na jeden rok, a to aj opakovane aj po dovŕšení tohto veku.

Odvolací súd v okolnostiach prípadu posúdil, že u sťažovateľa, ktorý dovŕšil vek 65 rokov ešte 9. novembra 2000 a jeho ďalšie pracovné pomery so žalovaným boli uzatvárané podľa zákona o vysokých školách na dobu určitú, nemohlo dôjsť k zmene pracovného pomeru z doby určitej na pracovný pomer na dobu neurčitú ani k predĺženiu pracovného pomeru (pretože žiadosti sťažovateľa z 24. mája 2001 o predĺženie pracovného pomeru od 1. júna 2001 dekan fakulty nevyhoveli).

Po tom, ako v dovolacom konaní na najvyššom súde (rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 76/03 z 30. júna 2004) bol predmetný rozsudok krajského súdu zrušený a vrátený mu na ďalšie konanie, krajský súd zohľadňujúc námietky dovolacieho súdu vo veci a zotrvávajúc na svojom stanovisku, že v prípade sťažovateľa nedošlo k zmene pracovného pomeru z doby určitej na pracovný pomer na dobu neurčitú, lebo zákon o vysokých školách takúto možnosť nepripúšťa a platný právny poriadok neumožňuje poberateľovi starobného dôchodku mať uzavretý pracovný pomer na dobu neurčitú, rozsudkom sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004 opätovne žalobu sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľom podané dovolanie najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005 zamietol. S poukazom na tú skutočnosť, že vec bolo potrebné posudzovať podľa právnych predpisov účinných v čase, kedy malo dôjsť k zmene pracovného pomeru uzavretého na dobu určitú na pracovný pomer uzavretý na neurčitý čas (zákon č. 172/1990 Zb. o vysokých školách, zákon č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení účinnom do 31. marca 2002), dovolací súd dospel k záveru, že zákon o vysokých školách vôbec neumožňuje s učiteľmi vysokých škôl, ktorí dovŕšili 65 rokov veku, uzatvárať pracovný pomer na neurčitý čas. Aplikácia ustanovenia § 56 ods. 2 Zákonníka práce o zmene pracovného pomeru z doby určitej na pracovný pomer na neurčitý čas po tom, čo zamestnanec s vedomím zamestnávateľa pokračuje vo vykonávaní práce aj po uplynutí dojednanej doby, preto neprichádza do úvahy. Dôvody sťažovateľovho dovolania na základe uvedeného najvyšší súd nepovažoval za opodstatnené, a preto ho zamietol.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že krajský súd a najvyšší súd svojím postupom a rozhodnutím porušili jeho základné ústavné práva, a to najmä právo na odmenu za vykonanú prácu a právo na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu podľa čl. 36 ods. a) a b) ústavy.

Podľa čl. 36 písm. b) ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní. Ústavný súd už judikoval, že „Ochrana proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania [čl. 36 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky] podľa názoru ústavného súdu neznamena nemennosť zamestnaneckého alebo obdobného právneho pomeru a ani zákaz skončiť takýto pomer v súlade s ústavnými a zákonnými limitmi na takýto postup zamestnávateľa. Takéto garancie z obsahu tohto základného práva nemožno vyvodit' a tieto záruky by boli aj proti zmyslu tohto základného práva. Ochrana proti svojvoľnému prepusteniu zo zamestnania poskytujú všeobecné súdy a iné orgány právnej ochrany“ (IV. ÚS 150/03).

Sťažovateľ uplatnil podľa zákona ochranu proti svojmu prepusteniu zo zamestnania v konaní pred všeobecnými súdmi (okresným, krajským odvolacím a najvyšším dovolacím

súdom). Táto ochrana mu nebola žiadnym spôsobom obmedzená alebo znemožnená. Orgány súdnej ochrany však došli k záveru, že jeho ukončenie pracovného pomeru, resp. prepustenie nebolo svojvoľné.

Nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 36 písm. b) ústavy a namietaným rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004 a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 55/2005 z 30. júna 2005 podľa ústavného súdu možno vyvodit' z toho, že namietaným postupom a rozsudkami odvolacieho a dovolacieho súdu nielen priamo nebola dotknutá podstata práva s'ťažovateľa na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní, ale existencia rozsudku krajského a najvyššieho súdu potvrdzuje, že táto ochrana sa podľa zákona s'ťažovateľovi aj poskytla. Ústavný súd neskúmal samotnú vecnú správnosť konečného rozhodnutia dovolacieho súdu vo veci s'ťažovateľa, ale konštatuje, že toto nie je svojvoľné, a preto nemohlo porušiť jeho namietané ústavné práva. V spojitosti s právom s'ťažovateľa na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní poukazuje ústavný súd na to, že takou ochranou nie je len ochrana poskytnutá podľa subjektívneho presvedčenia s'ťažovateľa. Spomenutý nedostatok príčinnej súvislosti viedol ústavný súd k záveru, že s'ťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Navyše, ak s'ťažovateľ namieta porušenie označeného základného práva podľa čl. 36 písm. b) ústavy nielen rozhodnutím najvyššieho súdu, ale aj rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že predmetné rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 11 Co 270/04 z 30. novembra 2004 o odmietnutí žaloby s'ťažovateľa je rozhodnutím všeobecného súdu, o ktorom po použití príslušného mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) rozhodoval najvyšší súd. Z toho vyplýva, že vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu sa uplatňuje princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto s'ťažnosť v tejto časti (týkajúcej sa rozhodnutia krajského súdu) bolo treba navyše odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V rámci predbežného prerokovania tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáha ochrany svojho základného práva na odmenu za vykonanú prácu podľa čl. 36 písm. a) ústavy, ústavný súd vychádzajúc zo spisovej dokumentácie priloženej sťažovateľom k sťažnosti (rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 796/01 z 11. januára 2002) konštatuje, že všeobecný súd vylúčil mzdové nároky sťažovateľa na osobitné konanie a sťažovateľ netvrdí v sťažnosti a ani nepreukázal, že súd o nich už rozhodol konečným rozhodnutím. Preto riadiac sa princípom subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd uzavrel, že na prejednanie tejto časti sťažnosti nemá právomoc.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako celok už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 zákona o ústavnom súde, z uvedeného dôvodu ani nevyzýval sťažovateľa na odstránenie iných nedostatkov podania (nezastupovanie advokátom).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2006